

Tytuł projektu: **Filozofia religii Gianni Vattima**

Kierownik projektu: mgr Antoni Torzewski (Instytut Filozofii i Kognitywistyki)

Religia nieustannie prowokuje do wielowymiarowej dyskusji filozoficznej. Szczególnie dziś, w czasach nazywanych nierzadko „epoką postsekularną”, zagadnienia związane z powrotem religii w refleksji filozoficznej, jej statusem, obecnością w życiu publicznym czy możliwością przemiany wydają się wyjątkowo istotne. Wielokrotnie zwraca się również uwagę na powiązanie religii z metafizyką oraz z przemocą. Wszystkie te kwestie podejmuje włoski filozof Gianni Vattimo, którego teksty wywierają znaczący wpływ na kształt współczesnej debaty z zakresu filozofii religii i angażują istotnych myślicieli współczesnych, takich jak Derrida, Girard, Rorty czy Caputo (którzy publikowali wspólnie z Vattimo). Idee Vattima są podejmowane również w Polsce przez wielu znamienitych filozofów. Istnieją jednak pewne braki i mankamenty w badaniach na temat koncepcji włoskiego myśliciela (szczególnie w Polsce). Po pierwsze, nie pojawiło się jeszcze wyczerpujące opracowanie Vattima filozofii religii. Po drugie, istnieje właściwie tylko jedna główna interpretacja pism włoskiego filozofa, którą nazywam interpretacją nihilistyczną. Po trzecie wreszcie, krytyka jego idei prowadzona jest zbyt jednostronnie i zarazem z zewnątrz jego koncepcji (np. z perspektywy szeroko rozumianej filozofii chrześcijańskiej).

Celem projektu jest zatem dostarczenie wyczerpującego przedstawienia Vattima filozofii religii poprzez umieszczenie jej w szerszym kontekście etycznym i epistemologicznym oraz dzięki analizie pięciu głównych pojęć z nią związanych: „śmierci Boga”, sekularyzacji, przemocy, pluralizmu oraz kenosis. Celem projektu jest również zaprezentowanie nowej i oryginalnej interpretacji jego koncepcji (interpretacji praktycznej) oraz podjęcie krytyki filozofii włoskiego myśliciela tak zewnętrznej (która pyta o słuszność założeń), jak i wewnętrznej (która pyta o wewnętrzną spójność i dokładność jego koncepcji). Dodatkowym celem projektu jest również przedstawienie i krytyka polskiej recepcji myśli Vattima.

Badania prowadzone będą głównie w oparciu o teksty Vattima stosunkowo rzadko uwzględniane w opracowaniach tj. szczególnie *Credere di credere* oraz *Dopo la christianita* – obie książki poświęcone są filozofii religii. Oprócz tego wzięte zostaną pod uwagę bardziej znane teksty Włocha (np. „Społeczeństwo przejryste”, „Poza interpretacją” czy „Koniec nowoczesności”) oraz opracowania (np. Guarino „Vattimo and Theology” czy Harris „Essays on Gianni Vattimo”). Aby dokładnie przedstawić oraz podjąć konstruktywny dialog z ideami Vattima, badania prowadzone będą również w oparciu o dostęp do archiwów należących do UPF Center for Vattimo’s Philosophy and Archives w Barcelonie prowadzonych przez ucznia włoskiego filozofa Santiago Zabale.

Projekt będzie miał następujący wpływ na rozwój dyscypliny: po pierwsze, umożliwi zapoznanie się z filozofią religii Vattima; po drugie, ukaże zupełnie nową drogę interpretacji jego idei i dzięki temu przyczyni się do rozwoju dyskusji na ten temat wśród filozofów na całym świecie; po trzecie, umożliwi filozofom spoza polski zapoznanie się z polską recepcją myśli Vattima; po czwarte, zaprezentuje nowe argumenty krytyczne wobec koncepcji włoskiego filozofa. Badania prowadzone w ramach projektu nie będą więc jedynie odtwórczym opracowaniem idei Vattima, ale raczej podjęciem dyskusji z najistotniejszymi wątkami pojawiającymi się w jego twórczości

i zarazem oryginalnym rozważaniem jednych z najbardziej fundamentalnych problemów z zakresu filozofii religii.

Wyniki badań zostaną opublikowane w prestiżowym wydawnictwie międzynarodowym w formie monografii.